

MİMARLIK EĞİTİMİ SÜRECİNDE BİREYİN MEKAN ALGISİNIN DEĞİŞİMİ ÜZERİNE BİR DENEME

Betül HATİPOĞLU ŞAHİN¹, Ali ŞAHİN²

¹KTO Karatay University, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü, Konya, Arş.Gör.

e-mail: betul.hatipoglu@karatay.edu.tr

²KTO Karatay University, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü, Konya, Öğr. Gör.

e-mail: ali.sahin@karatay.edu.tr

ÖZET

Mimarlık mesleğinin temelini oluşturan ve aynı zamanda mimari ürün olarak karşımıza çıkan mekan kavramı üzerine birçok tanım ortaya konmaktadır. Mekan kavramı birçok yönüyle yıllardır tartışılmakta ve üzerine çeşitli fikirler geliştirilmektedir. Mekanı algılama konusu çeşitli yönleriyle irdelenerek halen güncelliğini korumaktadır. Mekanın algılanması, duyuşsal ve bilişsel algı olarak iki temel kavram tanımlanmaktadır.

Bu çalışma kapsamında eğitimin mekanın algısına olan etkisi değerlendirilmiştir. Bireylere daha detaylı algısal düzeyler kazandırması ve mekana yönelik algılama biçimini farklılaştırması mimarlık eğitiminin getirilerindedir. Yapılan birçok çalışma; mimarlar ve mimar olmayan kişilerin yapıları farklı değerlendirdiklerini ortaya koymuştur. Bu çalışmayla; mimarlık öğrencilerinin mekânsal algılarının, özellikle aldıkları eğitim paralelinde, edindikleri bilgiler ve bu bilgileri yorumlama becerileriyle ne şekilde değiştiğini tartışmaya açmaktır.

Eğitimin algıya yönelik etkisi mimarlık bölümünde okuyan birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerine uygulanan anket çalışmasıyla ortaya konmuştur. Bunun için kültürel mirasın önemli temsilcilerinden ve yaşadığı dönemin özelliklerini ortaya koyan dört adet kültür yapısı seçilmiştir. Literatür taraması yapılarak seçilen 15 sıfat ve işlev-malzeme okumaları için sorulan 2 soruyla öğrencilerin yapıları değerlendirilmesi istenmiştir. Ardından edinilen veriler SPSS 24 programında değerlendirilerek, yorumlanmıştır. Çıkan sonuçlar mimarlık eğitiminin salt meslek sahibi bireyler yetiştirmek değil, aynı zamanda eğitimin bireyin algılama ve yorumlama becerisini de geliştiren bir süreç olduğunu kanıtlar nitelikte olmuştur.

Key words: Mekan algısı, mimarlık eğitimi, anket çalışması, mimari tasarım.

1. GİRİŞ

Eğitimin yaratıcılık ve algılama konuları üzerindeki etkisi düşünürler tarafından uzun yıllar boyunca tartışılmış ve farklı görüşler ortaya atılmıştır. Bu görüşlerden bazıları algının doğuştan gelen bir potansiyel olduğunu savunurken, bazıları deneyim ve öğretilerle şekillendiğini savunmaktadır. Bireyin; eğitim aldığı süre boyunca teorik ve pratik bilginin yanı sıra tasarım pratiğini de çeşitli deneme, düşünme, sezme ve deneyim yöntemleriyle öğrenip, yaşamına katmasıyla bu süreçteki algısının değişmesi beklenmektedir.

2. AMAÇ VE KAPSAM

Mimarlık eğitimi sürecinde bireyin mekanı algılama, deneyim ve edindiği bilgileri kullanarak yapının işlevini ve malzemesini okuyabilme konularını araştırmak amacıyla, çeşitli parametreler belirlenerek bir çalışma ortaya konmuştur. Bu amaç doğrultusunda KTO Karatay Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Mimarlık Bölümü 1-2-3 ve 4.sınıf öğrencilerine anket uygulaması yapılmıştır. Hazırlanan ankette 2000 yılı sonrasına ait dört adet kültür yapısı seçilmiştir. Bu amaçla literatürde kullanılan parametrelerin yardımıyla çeşitli sıfatlar belirlenerek öğrencilere, sunulan görsel imajları yorumlamaları istenmiştir. Ayrıca sorulan iki adet soruyla öğrencilerin yapının işlevi ve malzemesini okumaları beklenmiştir. Edinilen veriler SPSS 24.0 programı yardımıyla çeşitli analizlerle değerlendirilmiştir. İşlev ve malzeme okumaları; sınıfların ayrı ayrı frekans analiziyle; diğer parametreler yine sınıfların ayrı ayrı değerlendirilmesine tabi tutularak varyans analizleriyle irdelenmiştir. Mimarlık eğitim sürecindeki algı değişimini görsel imajlar üzerinden değerlendirilmesine yönelik bir deneme olan çalışma, çeşitli yorumlarla sonuçlandırılmıştır.

3. MİMARLIK EĞİTİMİ VE ALGI

Algı kelimesi sözlük anlamına göre, "nesnel dünyanın duyular yoluyla öznel bilince aktarılması" olarak tanımlanmıştır. (Hançerlioğlu, 1999) Mekanın algılanmasında duyuşsal ve bilişsel algı olarak iki temel kavram tanımlanmaktadır. Duyu organlarımızla gerçekleştirebildiğimiz; görme, duyma, koklama ve dokunma eylemleri duyuşsal algıyı oluştururken; bilişsel algı, Downs ve Stea'ya göre bireyin kendiliğinden elde ettiği bilgilerin psikolojik dönüşümlerinin bir dizisi; kodlamalar, depolamalar, anımsamalar ve görelî yerler hakkında çözümlenen bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. (Downs, 1973)

"Algılama yeteneği doğuştan mı gelir, yoksa algılamanın temelinde sonradan öğrenilmiş beceriler mi yatar?" sorusu, felsefe tarihi içinde, önce Descartes, Kant, daha sonra Berkeley ve Locke gibi değişik filozoflarca tartışılmıştır. Rapoport, bilmenin, doğrudan ve dolaylı deneyimlerden; salt algının ise aniden oluştuğunu savunurken (Cüceloğlu, 1991);

Maslow, bütün insanların doğuştan potansiyel yaratıcılığa sahip olduklarını ve eğitim yüzünden bunu zamanla kaybettiklerini öne sürer. (Maslow, 1970) Montessori de merak ve yaratıcı hayal gücünü, çocuğun eğitirken kaybettiği değerler arasında görmektedir. (Montessori, 1992)

Mimarlık eğitim süreci; tasarlama eylemini odak noktasında tutan ve onu destekleyen teorik derslerden oluşan bir disiplindir. Bu eğitim süresince öğrenciden beklenen yeni, özgün, farklı ve yaratıcı bir ürün ortaya koyması ve bu ürüne ulaşırken hayal edebilme ve yeni fikirler geliştirip eyleme dönüştürebilme adına çeşitli deneyimler yaşayabilmesidir. (Özdemir, 2013) Tasarım; mimarlık eğitiminde, bireyin teorik ve pratik bilgisini edindiği ve bu bilgiyi kendi yaratıcı yorumuyla bir sonuç ürününe dönüştürdüğü alandır. Tasarım eğitimi, diğer disiplinlerdeki eğitimlerden farklılık göstermekte olup, farklı zihinsel aşamaları da içerir. Birey; bu aşamalarda deneyerek, düşünerek, sezerek ve yaparak öğrenir. (Erdoğan, 2010)

Mimarlık eğitimine yeni başlayan öğrenciler, salt teorik bilgiye dayalı bir lise eğitiminden geldikleri için kendilerini farklı bir ortamın içinde bulmaktadırlar. Bu ortamda öğrencilerin karşılaştıkları iki temel durum vardır. İlki mimari tanımlamalara yabancı olmaları, ikinci ise bu tanımlamaların son derece subjektif ve belirsiz olmasıdır. (Minez, 2013) Eğitim süresince öğrenci, Schön'ün belirttiği üzere bir paradoks içinde olup, başlangıçta neyin öğrenilmesi gerektiğini bilemez. Öğrenciden bilmediği şeyleri yapması beklenir ve bir açmazın içine girer. Zamanla eğitim süresince tasarlama faaliyetinin mantığını öğrenerek deneyim elde eden öğrenci, çok yönlü düşünmeyi ve sorgulamayı öğrenir. (Lipman, 2003) Kahvecioğlu, bireyin mimari tasarım sürecinde bilgi setlerini kullanma ve ilişkilendirme konusunda göstermiş olduğu performansın, yaratıcı çözümü getireceği ve sınırsız bilgi uzayı içinde problemin çözümü yolunda en uygun ve yaratıcı çözümlere ulaşmasını sağlayacağını belirtmiştir. (Kahvecioğlu N. , 2001)

Literatür tarandığında; mimar-mimar olmayan öğrenciler ve mimar ve halk arasında fark bulan çalışmalar bulmak mümkündür. Konuyla ilgili Wilson'a ait çalışma, makale için önemli bir kaynak niteliğindedir. (Wilson, 1996) Çalışmanın amacı; genel olarak mimarlık eğitiminin; mimarlık mesleğinin önemli bir parçası olan değerlendirme sistemini yavaş yavaş öğrettiğini test etmektir. Bu amaç doğrultusunda eğitimin farklı kademelerinde yer alan 1. ve 6.sınıftaki öğrenciler arasındaki farka bakılmıştır. Her öğrenciden toplam 26 resme bakarak değerlendirme yapmaları ve bu resimleri beğenilerine göre gruplandırmaları istenmiştir. Sonuç olarak mimarlık eğitiminde geçirilen zamanın uzunluğuna bağlı olarak öğrencilerin değerlendirmelerinde değişimlerinin olduğu ortaya çıkmıştır. (Erdoğan, 2010)

4. ANKET ÇALIŞMASI

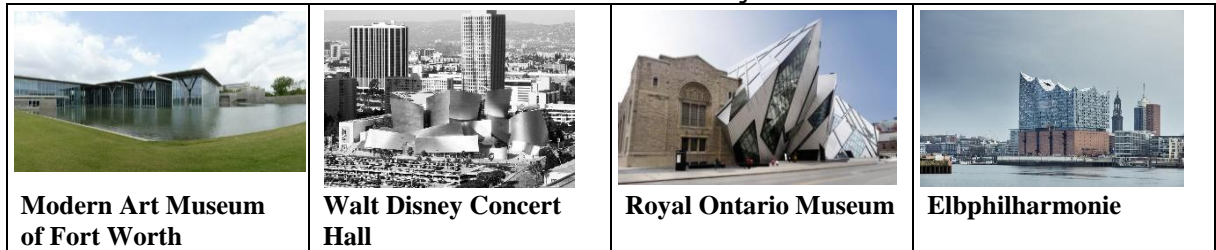
Bu çalışmada; mimarlık eğitiminin bireyin algısını çeşitli görsel imajların üzerinden değişip değişmediğine yönelik bir deneme yapılmıştır. Bu amaçla Mimarlık Bölümü 1-2-3 ve 4. Sınıf öğrencilerine bir anket çalışması uygulanmıştır. Anket formu hazırlanırken bu konuyla ilgili literatür taranarak, önceden kullanılmış ölçeklerden faydalanılmıştır. (Anket Formu: Ek 1) Örneklem hacmi hazır tablolar kullanılarak oluşturulmuştur. Örneklem hacmine göre sınıflara dağılım Tablo 1’de belirtilmiştir.

Tablo 1. Örneklem sayısının sınıflara göre dağılımı

First year students	Second year students	Third year students	Fourth year students	Total
41 people	39 people	50 people	34 people	164 people

Anket hazırlanırken öğrencilere gösterilecek olan yapıların, özellikle önemli mimarlık ürünleri olması ve tanınabilirliği göz önünde bulundurulmuş olup, 2000 yılı sonrası uygulanan kültür yapıları olmasına karar verilmiştir. Bu amaçla; 2002 yılında tamamlanan Modern Art Museum of Fort Worth (Mimar: T.Ando), 2003 yılında tamamlanan Walt Disney Concert Hall (Mimar: F.Gehry), 2007 yılında tamamlanan Royal Ontario Museum (Mimar: D.Libeskind) ve 2016 yılında tamamlanan Elbphilharmonie (Mimar: Herzog/Meuron) binaları seçilmiştir. Bu binalarla ilgili görsel imajlar renksiz baskı uygulanarak öğrencilere gösterilmiş ve öncelikle işlev ve malzeme okuması yapmaları istenmiştir. Görseller seçilirken özellikle çevresiyle olan bağına ortaya koyacak olan seçimlerin yapılmasına özen gösterilmiştir. (Tablo 2)

Tablo 2. Görsel imajlar

4. BULGULAR

İşlev okumaları sonuçlarına bakıldığında özellikle tüm sınıflarda %50’den fazla katılımcının Walt Disney Concert Hall ve Royal Ontario Museum yapılarının işlevlerini doğru bilmesi dikkat çekicidir. Ancak su ögesi ile teması bulunan Modern Art Museum of Fort Worth binası eğitim yapısı; Elbphilharmonie binası ise ticaret yapısı olarak seçilmiştir. (Tablo 3)

Tablo 3. İşleve yönelik frekans analizi

	1.sınıf	2.sınıf	3.sınıf	4.sınıf	
Modern Art Museum of Fort Worth	Eğitim yapısı	%24,4	%12,8	%48	%52,9
	Ticaret yapısı	%19,5	%12,8	%8	%14,7
	Kültür yapısı	%14,6	%41	%24	%14,7
	Dini yapı	%0	%0	%0	%0
	Konaklama yapısı	%39	%20,5	%14	%14,7
	Sağlık yapısı	%0	%7,7	%6	%0
Walt Disney Konser Salonu	Eğitim yapısı	%0	%5,3	%0	%3
	Ticaret yapısı	%45,9	%31,6	%14,3	%15,2
	Kültür yapısı	%54,1	%63,2	%85,7	%72,7
	Dini yapı	%0	%0	%0	%0
	Konaklama yapısı	%0	%0	%0	%3
	Sağlık yapısı	%0	%0	%0	%6,1
Royal Ontario Müzesi	Eğitim yapısı	%2,7	%0	%0	%12,1
	Ticaret yapısı	%8,1	%2,6	%10,4	%9,1
	Kültür yapısı	%54,1	%60,5	%64,6	%51,5
	Dini yapı	%32,4	%34,2	%22,9	%27,3
	Konaklama yapısı	%0	%0	%2,1	%0
	Sağlık yapısı	%2,7	%2,6	%0	%0
Elbphilharmonie	Eğitim yapısı	%12,5	%2,6	%0	%2,9
	Ticaret yapısı	%50	%61,5	%64	%61,8
	Kültür yapısı	%17,5	%33,3	%24	%29,4
	Dini yapı	%0	%0	%2,4	%0
	Konaklama yapısı	%10	%0	%4	%2,9
	Sağlık yapısı	%10	%2,6	%6	%2,9

Malzeme okumalarına geçildiğinde Modern Art Museum of Fort Worth binası için; 1.sınıf öğrencileri %71,8 oranında cam, 2.sınıf öğrencileri %81,6 oranında cam, 3.sınıf öğrencileri %93,9 oranında cam, 4. Sınıf öğrencileri %84,4 oranında cam cevabını; Walt Disney Concert Hall binası için; 1.sınıf öğrencileri %70,3 oranında metal, 2.sınıf öğrencileri %67,6 oranında metal, 3.sınıf öğrencileri %83,3 oranında metal, 4. Sınıf öğrencileri %81,3 oranında metal cevabını Royal Ontario Museum binası için; 1.sınıf öğrencileri %51,4 oranında cam 2.sınıf öğrencileri %48,6 oranında cam, 3.sınıf öğrencileri %54,3 oranında metal, 4. Sınıf öğrencileri %43,8 oranında metal cevabını vermiştir. Elbphilharmonie binası için; 1.sınıf öğrencileri %51,3 oranında beton, 2.sınıf öğrencileri %38,5 oranında cam, 3.sınıf öğrencileri %46 oranında cam, 4. Sınıf öğrencileri %52,9 oranında cam cevabını vermiştir. Bu sonuçlara bakıldığında 1.sınıf öğrencilerinin 4.sınıf öğrencilerine göre malzemeyi tanımak konusunda daha yetersiz kaldıkları söylenebilir.

İşlev ve malzeme okumaları yapılmasının ardından literatürde görsel çevre değerlendirme

tekniki kullanılarak yapılan çeşitli çalışmalar incelenmiştir. Bu çalışmalar sonucunda 5 faktör grubuyla ve bu faktör gruplarına ait 15 sıfat (dinamik-ilginç-etkileyici-yüksek-ferah-büyük-simetrik-modern-eski-karmaşık-düzenli-iyiölçülendirilmiş-uyumlu-belirgin-sıradan) belirlenmiştir. (Minez, 2013) (Asar, 2013) (Baytin, 1994) Yapılan çalışma 1-5 likert ölçeği (1-oldukça az, 2-az, 3-kararsızım, 4-çok, 5-oldukça çok) şeklinde hazırlanarak katılımcılara sunulmuştur.

Karşılaştırılması yapılacak gruplar arasındaki farkın belirlenmesinde kullanılan analiz yöntemi olan varyans analizi özellikle anlamlı bir farkın hangi sınıflar arasında olduğunu araştırmaya yardımcı olacaktır. (İslamoğlu, 2014)

Varyans analizleri dört yapı için ayrı ayrı yapılmış olup, seçilen sıfatlar için sınıflar arasında anlamlı farkların olup olmadığı irdelenmiştir. Bu araştırma neticesinde 1. yapı olarak seçilen Modern Art Museum of Fort Worth binasının analizleri ve anlamlı fark bulunan sıfatlar Tablo 4'de belirtilmiştir. Yapılan analize göre yalnızca simetrik sorusuna verilen cevaplarda anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. 1.sınıf öğrencilerinin en yüksek oranda yapıyı simetrik bulmuş bunu 4.sınıf öğrencilerinin verdiği cevaplar takip etmiştir.

Tablo 4. Modern Art Museum of Fort Worth binasına yönelik varyans analizi sonuçları

	1.sınıf	2.sınıf	3.sınıf	4.sınıf	p	t
Simetrik	3,39	2,94	2,52	3,14	0,011	3,844

2. yapı olarak seçilen Walt Disney Concert Hall binasının analizleri ve anlamlı fark bulunan sıfatlar Tablo 5'de belirtilmiştir. Yapılan analize göre yalnızca ferah sorusuna verilen cevaplarda anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. 4.sınıf öğrencileri en düşük oranda yapıyı ferah bulmuştur.

Tablo 5. Walt Disney Concert Hall binasına yönelik varyans analizi sonuçları

	1.sınıf	2.sınıf	3.sınıf	4.sınıf	p	t
Ferah	2,67	3,20	3,50	2,29	0,03	4,82

3. yapı olarak seçilen Royal Ontario Museum binasının analizleri ve anlamlı fark bulunan sıfatlar Tablo 6'da belirtilmiştir. Yapılan analize göre ilginç, etkileyici, modern ve karmaşık sorularına verilen cevaplarda anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Özellikle 1.sınıftan son sınıfa kadar oranların giderek düşmesi; bilgi düzeyinin artmasıyla, bireyin yapıyı yorumlaması farklılık göstermektedir.

Tablo 6. Royal Ontario Museum binasına yönelik varyans analizi sonuçları

	1.sınıf	2.sınıf	3.sınıf	4.sınıf	p	t
İlginç	4,45	4,10	4,36	3,80	0,047	2,71
Etkileyici	4,10	3,36	3,35	4,34	0,044	2,60
Modern	4,07	3,94	3,87	4,45	0,049	2,20
Karmaşık	4,15	3,52	3,65	3,88	0,027	3,13

Son yapı olarak seçilen Elbphilharmonie binasının analizleri ve anlamlı fark bulunan

sıfatlar Tablo 7’de belirtilmiştir. Yapılan analize göre etkileyici, ferah, eski, düzenli, iyi ölçülendirilmiş ve uyumlu sorularına verilen cevaplarda anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Bu yapıda da genel olarak etkileyici, ferah, düzenli, iyi ölçülendirilmiş ve sıradan sıfatlarında son sınıfa doğru bir düşüş yaşanmaktadır. 2.sınıftan itibaren başlayan kararsızlık 3.sınıfta da artmış, son sınıflarda daha kararlı hale gelmiştir.

Tablo 7. Elbphilharmonie binasına yönelik varyans analizi sonuçları

	1.sınıf	2.sınıf	3.sınıf	4.sınıf	p	t
Etkileyici	3,48	3,25	2,80	3,03	0,021	3,34
Ferah	3,41	2,79	2,46	2,64	0,01	5,74
Eski	1,56	2,05	2,00	1,50	0,032	3,015
Uyumlu	3,43	2,66	2,88	2,44	0,03	4,89
İyi ölçülendirilmiş	3,60	3,25	3,00	4,02	0,048	2,70
Uyumlu	3,63	2,94	2,70	3,82	0,004	4,66

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Mimarlık eğitimi süresince bireyin mekan algısının nasıl değiştiğini araştırmayı deneyen bu çalışmada; dört yapıya yönelik işlev ve malzeme tahminini irdeleyen analizlerde tüm sınıflardaki büyük bir çoğunluk Walt Disney Concert Hall ve Royal Ontario Museum yapılarının kültür yapısı olduğunu tahmin etmişlerdir. Malzeme ile ilgili olan okumalarda ise son sınıfa doğru gidildikçe doğru malzemeyi okuma bilgisinin arttığı gözlemlenmiştir.

Görsel imajların öğrencilerin üzerindeki etkisini ölçmeye yönelik olarak seçilen 15 sıfat için yapılan analizlerde çeşitli anlamlı sonuçlar çıkmıştır. Bilginin, olasılıkların, karmaşanın ve çelişkilerin çok çeşitli olduğu mimarlık disiplininde karar almak kolay değildir. (Minez, 2013) Bu süreçte kararsızlık, olasılıkların yol açtığı farklı şeyleri deneme isteği, bunun yaratacağı karmaşa farklı psikolojik durumların oluşmasına yol açabilir.

Çalışmada çıkan anlamlı sonuçlara bakıldığında özellikle hiç eğitim almamış olan 1.sınıf öğrencileriyle, eğitimlerini tamamlamak üzere mimar adayı olan 4.sınıf öğrencileri diğer gruplara göre fikirlerini daha kararlı bir şekilde ortaya koymuşlardır. Özellikle eğitimin çok başında olan 1.sınıf öğrencileri cesaretle cevaplarını vermişlerdir. Bilgi düzeyinin artmasıyla kararsızlık ortaya çıkmış, ardından daha kararlı bir hale gelmiştir.

Eğitimin algı düzeyinde değişimini irdelemeye yönelik bir deneme yapan bu çalışmada dört yapı kullanılmış ve çalışma bu yapı grubuyla sınırlandırılmıştır. Bu çalışmanın, ileride yapılacak olan daha kapsamlı bir çalışma için yol gösterir nitelikte olması beklenmektedir.

Kaynakça

- Asar, H. (2013). Mimari Mekân Okumasında Algısal Deneyim Analizinin Bir Yöntem Yardımıyla İrdelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.
- Baytin, Ç. (1994). İstanbul Kenti Örneğinde Yeni Yapı Tasarımlarının Görsel Etkilerinin Saptanması İçin Bir Araştırma.
- Cüceloğlu, D. (1991). "İnsan ve Davranışı Psikolojinin Temel Kavramları", 3.Baskı, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Downs, R. S. (1973). Image and environment: Cognitive mapping and spatial behavior Chicago: Aldine.
- Erdoğan, E. (2010). Mimarlık eğitiminin görsel imajların yorumu üzerine etkisi, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Hançerlioğlu, O. (1999). Felsefe Sözlüğü, İstanbul, Remzi Kitabevi, 515s.
- İslamoğlu, H. Ü. (2014). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, Beta Yayınevi, İstanbul.
- Kahvecioğlu, H. (1998). Mimarlıkta İmaj: Mekansal İmajın Oluşumu ve Yapısı Üzerine Bir Model, Doktora Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, 144s.
- Kahvecioğlu, N. (2001). "Mimari Tasarım Eğitiminde Bilgi ve Yaratıcılık Etkileşimi", Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Lipman, M. (2003). Thinking in Education, Cambridge University Press, Cambridge.
- Maslow, A. (1970). "Motivation and Personalit", Harper-Row, Publishers, New York.
- Minez, B. (2013). Mimarlık Eğitimi Sürecinde Bireyin Algı Değişiminin Görsel Çevre Değerlendirme Teknikleri ile İncelenmesi, Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Montessori, M. (1992). "Çocuk Eğitimi: Montessori Metodu", Özgür Yayın Dağıtım, İstanbul.
- Özdemir, E. (2013). Mimarlık Eğitiminde Tasarım Sürecinin Geliştirilmesi Yönünde Bir Yöntem Arayışı, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Wilson, M. (1996). The Socialization of Architectural Preference, Journal of Environmental Psychology, 16 (1), 33-44.

Ek 1. Anket formu

--

Gördüğünüz yapıyı aşağıdaki sorulara göre değerlendiriniz.

	(1) OLDUKÇA AZ	(2) AZ	(3) KARARSIZIM	(4) ÇOK	(5) OLDUKÇA ÇOK
DİNAMİK					
İLGİNÇ					
ETKİLEYİCİ					
YÜKSEK					
FERAĖ					
BÜYÜK					
SİMETRİK					
MODERN					
ESKİ					
KARMAŞIK					
DÜZENLİ					
İYİ ÖLÇÜLENDİRİLMİ Ş					
UYUMLU					
BELİRGİN					
SIRADAN					

- Yukarıdaki yapının işlevi sizce nedir?
 - a)Eğitim yapısı
 - b)Ticaret yapısı
 - c)Kültür yapısı
 - d)Dini yapı
 - e) Barınma yapısı
 - f) Sağlık yapısı
- Yapıda kullanılan en baskın malzeme sizce nedir?
 - a)Beton
 - b)Metal
 - c)Cam
 - d)Ahşap

e)Taş